

Gymnázium Partizánske

Prijímacia skúška zo slovenského jazyka a literatúry do osemročného gymnázia

Ukážka č. 1

Kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*)

Je to unikátny druh kamzíka. Od skončenia doby ľadovej žil tisíce rokov úplne izolovane, takže podobný druh sa nikde inde na zemi nevyskytuje.

Kamzičia zver žije v čriedach, ktoré vedie najskúsenejšia a najsilnejšia samica. V čriede sú aj mláďatá, ktoré sa rodia v máji alebo v júni. Pol roka cicajú mlieko, no už po dvoch mesiacoch žerú aj rastlinnú potravu. Dospelé samce žijú mimo čriedy, často na odľahlých, ťažko prístupných miestach.

Kamzíky sú vynikajúco prispôsobené na život v drsných vysokohorských podmienkach. Vďaka špeciálne silným nohám a raticiam sa dokážu pohybovať aj po hladkých a šikmých skalách, snehu, pôde a mäkkom ľade. Tvrdému ľadu sa vyhýbajú.

Živia sa prevažne trávami, lišajníkmi a bylinami. Rady lížu soľ, okrem nej neprijímajú žiadne príkrmovanie.

V minulosti sa stávali obľúbenou korisťou pytliakov. Zabíjali ich nie kvôli mäsu, kožušine či rožkom, ale kvôli guľôčkam v žalúdku, ktorým sa pripisovali liečiteľské účinky. Sú to však len nestrávené zvyšky potravy. Kamzík je veľmi citlivý na vyrušovanie a znečisťovanie životného prostredia. Patrí medzi kriticky ohrozené druhy živočíchov, preto ho musíme chrániť.

1. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?
 - a) Kamzík je spoločenské zviera, ľudia sa nebojí.
 - b) Tento poddruh kamzíka žije len v Tatrách.
 - c) Je nevyhnutné kamzíky prikrmovať.
 - d) Kamzíky sú cicavce, mláďatá pol roka cicajú len mlieko.
2. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?
 - a) Kamzíky sa dokážu pohybovať v akomkoľvek teréne.
 - b) Samce a samice žijú v čriedach.
 - c) V žalúdku kamzíkov sú guľôčky, ktoré majú liečivé účinky.
 - d) Kamzíky sa živia rastlinnou potravou.

3. Podčiarknuté prídavné meno *najsilnejšia* z textu je
- akostné, ženský rod, singulár, nominatív, vzor pekný.
 - vzťahové, ženský rod, singulár, nominatív, vzor cudzí.
 - akostné, ženský rod, singulár, nominatív, vzor cudzí.
 - vzťahové, ženský rod, plurál, nominatív, vzor pekný.
4. V ktorej z možností sú obidve slová s predponou?
- neprijímajú, dokážu
 - prispôsobené, unikátny
 - pohybovať sa, vynikajúco
 - najskúsenejšia, obľúbenou
5. Ktoré slovo je synonymom k slovu *žerie*?
- nežerie
 - trávi
 - konzumuje
 - jedlo
6. V ktorej z možností sú len vzťahové prídavné mená?
- vysokohorských, drsných
 - kamzičia, šikmých
 - odľahlých, hladkých
 - rastlinnú, životného
7. V ktorej z možností dochádza v obidvoch prípadoch k spodobovaniu?
- od skončenia, hladkých
 - v čriede, vd'aka
 - skalách, však
 - prostredia, ťažko
8. V ktorom riadku je pravopisná chyba?
- Veľká Fatra, Lomnický štít, Stredozemné more, Devínska Nová Ves
 - Žiar Nad Hronom, Matica slovenská, Atlantický oceán, Zlatovláska
 - Partizánske, Vysoké Tatry, Európa, Bratislavčan
 - Šimonovany, slovenskí obyvatelia, Dunčo, Kriváň
9. Rozdeľ slová na slabiky.
a) obtĺcť	c) zlozvyk
b) vyčíslit'	d) kamzík
10. *Vidím deda, ako sa skláňa nad kočiárom a prihovára sa bábätku.*
Z vety vypíš podstatné mená, urči ich pád.

11. Z hlások slova VINOHRAD utvor šesť nových slov. Nemusíš použiť všetky hlásky a môžeš ich ľubovoľne poprehadzovať.

12. Dopln do slov hlásky tak, aby si dostal celé pomenovanie. Daj pozor na pravopis.

- a) slovenské mesto - i - i - a
- b) chlapčenské meno - a - ú -
- c) školská pomôcka p - a - - - k o
- d) listnatý strom - a - - a n
- e) dopravný prostriedok - l e - - - - k a

13. Urči gramatické kategórie slov z ukážky č. 1 (rod, číslo, pád pri podstatnom mene a osobu, číslo, čas pri slovese). Pri podstatnom mene urči aj vzor, podľa ktorého sa skloňuje.

- a) (v) minulosti
- b) žijú

14. Usporiadaj mestá v abecednom poradí: Košice, Bardejov, Ružomberok, Čadca, Rožňava, Bojnice, Partizánske, Bánovce nad Bebravou

15. Urči vety podľa obsahu.

- a) Rada sa učíš nové veci?
- b) Utri riad!
- c) Tento rok sa začnem učiť po nemecky.
- d) Kiežby už boli prázdniny!

Ukážka č. 2

Keď slnko pomaly zatváralo svoje oči, kráľ cítil, že skoro dodýcha. Dal si zavolať svojich synov. Sluha im rozdal po jednom prúte, ktorý mali zlomiť. Ľahko to urobili. No keď dostali zväzok troch silných prútov, už to nedokázali. Napínali svaly, zatínali zuby, všetko márne. „...a nepôjde to ani nepriateľom, keď budete držať spolu ako tie prúty,“ povedal kráľ.

16. Ktoré tvrdenie o ukážke č. 2 je nesprávne?

- a) Je písaná neviazanou umeleckou rečou.
- b) Môžeme ju zaradiť k epike.
- c) Je písaná viazanou umeleckou rečou.
- d) Kráľ bol na smrteľnej posteli.

17. Urči, k akému druhu povesti môžeme zaradiť ukážku č.2. Je to povest':

- a) miestna c) heraldická
- b) historická d) démonologická

18. Podčiarknuté slovné spojenia v ukážke č.2 sú:

- a) pranostika a prirovnanie
- b) personifikácia a prirovnanie
- c) personifikácia a príslovie
- d) príslovie a porekadlo

19. Hlavnou postavou v ukážke č.2 bol kráľ:

- a) Rastislav
- b) Mojmír
- c) Svätopluk
- d) Konštantín

20. Urči, čím sa líši povesť od rozprávky.

- a) Končí sa tragicky.
- b) Všetko sa tam tri razy opakuje, dej graduje.
- c) Nenachádzajú sa tam neskutočné, fantastické veci.
- d) Má reálny podklad.

21. Kto nepatrí medzi autorov povestí?

- a) Pavol Dobšinský
- b) Ján Domasta
- c) Anton Habovštiak
- d) Mária Ďuríčková

22. Označ význam obrazného slovného spojenia *má čisté ruky*.

- a) práve si umyl ruky
- b) je priateľský
- c) je čistotný
- d) je čestný, bez viny

23. Doplň správne pomenovanie jedným slovom.

Epický žáner, ktorý pozostáva zo série obrázkov, sa nazýva...

24. Usporiadanie hesiel v encyklopédii môže byť:

- a) abecedné, chronologické, systematické
- b) abecedné, skupinové, systematické
- c) postupné, chronologické, systematické
- d) abecedné, chronologické, heslovité

25. Známa online encyklopédia so slobodným obsahom, ktorý môže každý používať, pridávať a meniť, sa nazýva:

- a) Facebook
- b) Wikipédia
- c) PC-encyklopédia
- d) Wikicédia

DOPLŇTE CHÝBAJÚCE HLÁSKY

Už zopár dn_ sa počasie menilo _ hodin_ na hodinu. Ako v apríl_. Chv_ľu slniečko ohrieva zem po tuhej z_me, potom sa zamračí, dážď začne b_čovať krajinu a nepríjemné s_chravé počasie zaženie ľudí nasp_ť do ich príb_tkov. Aj nedávno sa zúr_vá v_chrica prehánala po okol_. Pod jej náporom sa k_vali staré dub_, oh_bali sa až k samej zem_. V búťľav_ne jedného _ nich má ob_dlie star_v_r. Keď začal zav_jať v_chor, r_chlo sa sem ukr_l. Pazúrm_ sa ch_til b_dielka, aby prečkal besnenie prírod_. Zv_rený prach sa niesol údol_m. V povetrí bolo c_tiť pr_chádzajúci dážď. Pomal_ sa zotmelo. Tmu narúšalo len bl_skanie. V dia_ke bolo počuť mocné úder_hromu. Takéto neutešené počasie trvalo a_ do rána. Chudák v_r zostal v ten deň hladn_.